

27.05.2019

Asia/20

§ 405

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset 2019–2025

HEL 2019-001191 T 11 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset vuosille 2019–2025.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumislinjaukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset toteuttavat kaupunkistrategiaa 2017–2021, jonka visiona on olla maailman toimivin kaupunki. Toimivassa kaupungissa varaudutaan myös sääilmiöiden ja ilmastonmuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin. Kaupunkistrategian mukaan "Helsinki erottautuu globaalin ilmastovastuun paikallisen toteuttamisen kansainvälisesti verkottuneena edelläkävijänä", "Jokainen tuntee olonsa turvalliseksi Helsingissä" ja "Turvallisuus on kaupungin kilpailuvaltti" sekä "Hulevesien kustannustehokkaan hallinnan edistämiseksi viherpinta-alaa lisätään kaupunkirakenteessa."

Helsingin kaupungilla on useita suunnitelmia, ohjausmekanismeja, työkaluja sekä hankkeita, joiden avulla sopeutumista toteutetaan kaupungin suunnittelussa. Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelma, Helsingin hulevesiohjelma, Viherkattolinjaukset, Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelma sekä Itämerihaasteen Itämeri-toimenpideohjelma sisältävät sopeutumisen linjauksia tukevia tavoitteita ja toimia.

Sopeutumisen linjauksiin on tunnistettu pääosin niitä toimenpiteitä, joita olemassa olevat suunnitelmat ja ohjelmat eivät sisällä.

Helsinki on liittynyt Global Covenant of Mayors -sitoumukseen, jossa edellytyksenä on, että kaupunki laatii hillinnän ja sopeutumisen toimenpideohjelmia.

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset toteuttaa omalta osaltaan myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteita 2030.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Ilmasto muuttuu ja Helsingin tulee varautua ennalta tuleviin muutoksiin. Ilmastonmuutoksen hillinnällä pyritään välttämään vaarallinen ilmastomuutos, joka nykytietämyksen mukaan tarkoittaa korkeintaan 1,5 asteen maapallon keskilämpötilan nousua. Helsinki on aloitteellinen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja kaupunkistrategiassa tavoitteena on hiilineutraali Helsinki vuoteen 2035 mennessä. Hiilineutraali Helsinki toimenpideohjelmassa on esitetty toimenpiteet, joilla tähän tavoitteeseen päästään. Ilmasto on lämmennyt globaalisti noin asteen, ja ilma-kehään jo päästetyt kasvihuonekaasut lämmittävät ilmastoa edelleen. Siksi tehokkaistakin hillintätoimista huolimatta ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuminen on myös välttämätöntä.

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset ovat strateginen suunnitelma, jota toteuttamalla Helsinki voi sopeutua muuttuvaan ilmastoon. Sopeutumislinjauksilla kaupunki pyrkii vähentämään ilmastomuutoksen haitallisia seurauksia yhteiskunnan toimintakykyyn, talouteen, luontoon ja ihmisten arkipäivään sekä hyödyntämään muuttuvan ilmaston aiheuttamia mahdollisia etuja.

Sopeutumislinjaukset ovat voimassa kuluvan ja seuraavan valtuustokauden. Linjauksissa tarkastellaan muuttuvaa ilmastoa myös pitkällä aikajänteellä, aina vuosisadan loppuun asti.

Sopeutumislinjausten ohjauksesta vastasi apulaiskaupunginjohtaja Pekka Saurin johtama Helsingin kaupungin ilmastoryhmä, jonka perustama sopeutumisryhmä vastasi sisällön tuottamisesta linjauksiin. Ilmastonmuutokseen sopeutumista ei nähdä erillisenä asiana vaan kiinteänä osana kaupunkiorganisaation toimintaa. Linjausten työstämistä varten koottiin ja analysoitiin kaupungin johtamis- ja suunnittelujärjestelmää ja tunnistettiin noin 60 suunnitelmaa, ohjausmekanismia, työkalua ja hanketta, joiden avulla sopeutumista toteutetaan kaupungin suunnittelussa. Linjauksiin tunnistettiin pääosassa toimenpiteitä, joita olemassa olevat ohjelmat ja suunnitelmat eivät kattaneet.

Sopeutumisen linjaukset valmistuivat helmikuussa 2017 ja ne päivitettiin syksyllä 2018. Päivityksessä on otettu huomioon toimenpiteiden tilanne, kaupungin muuttunut organisaatio sekä uusi strategia ja alkuvuonna 2018 valmistuneen Helsingin ilmatoriskiarvioinnin tulokset ja uusien saatavilla ollut ilmastonmuutostieto. Linjausten päivytystä varten järjestettiin sopeutumisryhmälle työpaja ja linjaukset ovat olleet sopeutumisryhmän ja asiantuntijoiden kommentoitavina.

Kaupunginhallituksen hyväksymässä Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa (10.12.2018 § 809) todettiin, että ilmastomuutokseen sopeutuminen on välttämätöntä ja että kaupungin sopeutumislinjaukset tuodaan erikseen päätöksentekoon.

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset 2019–2015

Sopeutumisvisio

Sopeutumisvisio esittelee, millainen on ilmastonkestävä Helsinki vuonna 2050. Sopeutumisvisio 2050 on keskipitkän aikavälin tarkastelua ja ajallisesti sama kuin yleiskaavan aikajänne. Sopeutumisvision mukaan Helsinki on ilmastonkestävä ja turvallinen kaupunki. Helsinki on sopeutunut hyvissä ajoin muuttuvaan ilmastoon sekä varautunut äärimmäisiin sääilmiöihin ja ilmastonmuutoksen globaaleihin vaikutuksiin. Helsinki on integroinut sopeutumisen kaupungin suunnitteluun ja kehittää jatkuvasti sopeutumistoimintaansa. Sopeutumisen hyötyjä ja kustannuksia tarkastellaan kokonaistaloudellisesti pitkällä aikavälillä. Kaupunki edistää sopeutumisen liiketoimintamahdollisuuksia tarjoamalla toimintaympäristön, jossa on helppo kokeilla ja ottaa käyttöön sopeutumista edistäviä ratkaisuja. Helsinki tunnetaan sopeutumisen kansainvälisenä edelläkävijänä.

Sopeutumisen teemat

Sopeutumisvision saavuttamiseksi tarvitaan tekoja, jotka käsitellään neljän teeman avulla. Teemat ovat varautuminen, integrointi, kehittäminen ja liiketoimintamahdollisuudet. Kullekin teemalle on esitetty alavisio ja jokainen teema sisältää keskeiset toimenpiteet eli prioriteetit, joihin kahden valtuustokauden (2017–2025) aikana tulee keskittyä. Nykyiselle valtuustokaudelle on asetettu myös konkreettiset toimenpiteet. Valtuustokauden vaihtuessa suunnitelma päivitetään, jolloin uudet konkreettiset toimenpiteet vuosille 2021–2025 asetetaan.

1. Varautuminen

Teeman alavisiona on, että Helsinki varautuu sään ääri-ilmiöiden yleistymiseen ja voimistumiseen kehittämällä kaupungin infrastruktuuria ilmastonkestäväksi, sekä parantamalla ihmisten tietoisuutta ja valmiutta

toimia. Kaupungin organisaation eri toimialat tunnistavat vastuunsa varautumisessa ja huomioivat omassa valmius- ja varautumissuunnittelussaan ilmastonmuutoksen vaikutukset. Infrastruktuurin ilmastonkestävyyttä tarkastellaan säännöllisesti ja kehitetään tarvittaessa. Kaupunki toimii ennakoivasti ja tukee kuntalaisten omatoimista varautumista.

Prioriteetit vuosille 2019–2025 ovat: 1. Ilmatoriskien kartoitus, 2. Ilmastonkestävyys suunnittelussa ja rakentamisessa, 3. Ohjaukseen kiinteistöjen ja asukkaiden sopeutumistoimien edistämiseksi, 4. Häiriötilanteiden (kuten hulevesitulvat ja helleaallot) hallinta, 5. Globaali varautuminen ja tietoisuus.

2. Integrointi

Alavision mukaan Helsinki luo ilmastonkestävää yhdyskuntarakennetta, joka on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä. Helsinki integroi sopeutumistoimet maankäyttöön ja rakentamiseen, kasvatukseen ja opetukseen, luonnonhoitoon, virkistykseen, sosiaali- ja terveyspalveluihin, elinkeinopolitiikkaan sekä valmius- ja varautumissuunnitteluun. Kaupungin toimialat sisällyttävät vuosittaiseen talous- ja toiminnansuunnitteluunsa sopeutumista edistävät toimet. Sopeutumistoimet ovat osa laatu- ja ympäristöjohtamisjärjestelmiä. Osaaminen varmistetaan ja toimien toteutukseen suunnataan resursseja riittävästi.

Prioriteetit vuosille 2019–2025 ovat: 1. Integroidaan sopeutuminen kaupungin johtamis- ja ohjauksjärjestelmään, 2. Suunnitellaan hulevesien hallinta kokonaisvaltaisesti, 3. Ehkäistään maankäytön muutoksista aiheutuvia haittoja.

3. Kehittäminen ja osaaminen

Teeman alavisiona on, että Helsinki tunnetaan ilmastoasioissa edistyksellisenä kaupunkina. Helsingin kaupungin toimintaa kehitetään uusimman tiedon ja muualta saatujen kokemusten mukaan tuottaen alueelle uutta osaamista ja innovaatioita. Kehittämisen resurssit turvataan. Helsinki osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin yhteistyöverkostoihin ja tuo esille hyviä käytäntöjä. Helsinki viestii kaupunkilaisten ja yritysten sopeutumisen keinoista ja kehittää sopeutumista heidän kanssaan.

Prioriteetit vuosille 2019–2025 ovat: 1. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen osaksi kaupungin johtamista, 2. Sopeutumisen koulutus ja viestintä, 3. Kaupunki sopeutumisen esimerkkinä, 4. Tutkimus- ja kehitystoiminta, 5. Yhteistyö muiden kaupunkien ja toimijoiden kanssa kaupunki- ja kansainvälisellä tasolla.

4. Kokonaistaloudellisuus ja liiketoimintamahdollisuudet

Alavision mukaan Helsinki on sopeutumisen edelläkävijä näyttäen sopeutumisen esimerkkiä kaikissa toiminnoissaan, kohteissaan ja hankinnoissaan. Kaupunkiorganisaatio tekee tiivistä yhteistyötä yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa. Kaupunki toimii uusien Smart&Clean –ratkaisujen alustana. Tämä luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vientiä ja parantaa kaupunkilaisten elämänlaatua. Kaupungin toimintaa ohjaa kokonaistaloudellisuus ja pitkän aikavälin suunnittelu. Tämän ansiosta ilmatoriskit ovat hallinnassa ja sopeutumisen mahdollisuudet osataan hyödyntää.

Prioriteetit vuosille 2019–2025 ovat: 1. Sopeutuminen otetaan osaksi kaupunkikehittämistä ja yritysytistyötä, 2. Helsinki toimii kokeilujen ja innovaatioiden testialueena Smart&Clean –ratkaisuille, 3. Sopeutumisen kokonaistaloudellista arviointia investoinneissa kehitetään.

Seuranta

Linjauksia tullaan seuraamaan osana kaupungin ympäristöraportointia.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumislinjaukset

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Kaupunkiympäristölautakunta
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 20.05.2019 § 375

HEL 2019-001191 T 11 00 02

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

27.05.2019

Asia/20

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

20.05.2019 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kaisa Hernbergin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 62

HEL 2019-001191 T 11 00 02

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se hyväksyy Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset 2017-2025.

Käsittely

05.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli ympäristösuunnittelija Susanna Kankaanpää. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Johanna Af Hällström, vs. tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi